

**Gemeente
Helden**

***Gegevensbijlage
beleidsnota
“Sport beweegt Helden”***

Gemeente Helden
Mei 2005

Inhoudsopgave van gegevensbijlage voorontwerp sportnota “Sport beweegt Helden”

Inhoudsopgave	1, 2
<u>Algemene basisgegevens over sport</u>	3
Begrippendefiniëring	3
<i>Functies, ontwikkelingen en trends in de sport</i>	
Sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen in relatie met sport	3
De functies en waarden van sport	3
Algemene landelijke ontwikkelingen en trends in de sport	4
Sport en recreatie	4
Vrijwilligersproblematiek in de sport	5
<i>Kaders</i>	
Landelijke kaders voor de sport	5
Provinciale kaders voor de sport	5
<u>Lokale basisgegevens sport</u>	6
<i>Algemeen</i>	
Kaders voor de sport gemeente Helden	6
Bestuurlijke ontwikkelingen	6
Relatie sport met demografische ontwikkelingen in Helden	6
Prognose bevolkingsopbouw Helden in percentages	7
Het spelersveld voor de sport in Helden	7
Communicatie met spelersveld in Helden	8
De sportvoorzieningen in Helden	8
<i>Buitensportaccommodaties</i>	
Aanbod buitensportaccommodaties in Helden	9
Onderhoud gemeentelijke buitensportaccommodaties	9
Kwaliteit van kleedlokalen en velden	10
Opties privatisering buitensportaccommodaties	10
Overwegingen privatisering groensportvelden en groensingels	11
<i>Binnensportaccommodaties</i>	
Aanbod binnensportaccommodaties in Helden	11
Toezicht en (schoonmaak)onderhoud gymzalen	11
Kwaliteit binnensportaccommodaties	12
Overwegingen privatisering gymzalen	12

<i>Breedtesport</i>	
De sportdeelname in Helden	13
Verloop de Sportexpresse	13
Het huidige bewegings- en zwemonderwijs in Helden	13
Aanbod sport en bewegen voor ouderen in Helden	14
<i>Subsidies</i>	
Huidige sportsubsidiëring in Helden	14
Uitgangspunten toekomstige subsidiëring	15
<i>Tarieven</i>	
Tarieven binnensport	15
Tarieven buitensport	15
Sterkte-zwakke analyse sport in Helden	16, 17
Sportgala Helden	17
<i>Vrijwilligers</i>	
Vrijwilligersproblematiek in de sport	17
Bestaand aanbod vrijwilligersondersteuning voor sportverenigingen	17
Gerealiseerde actiepunten gemeentelijk vrijwilligersbeleid	18
Inventarisatie huurtarieven groensportvelden in de regio	19
Inventarisatie huurtarieven gymzalen in de regio	20
Uitgaven en inkomsten programma sport, begroting 2004	21 t/m 25
Verslag informatieve bijeenkomst van commissie Ruimte & Sport met de sportraad, de sportverenigingen en ongeorganiseerde sporters in het kader van de voorbereiding van de nieuwe sportnota, gehouden op donderdag 26 juni 2003.	26 t/m 33
Voorontwerp sportnota “Sport beweegt Helden”, overzicht van reacties en ontvangen zienswijzen (inclusief verslagen van besprekingen)	34 t/m 45

Gegevensbijlage sportnota

“Sport beweegt Helden”

ALGEMENE BASISGEGEVENS OVER SPORT

Begrippen definiëring

Ter verduidelijking van de nota worden hieronder de belangrijkste en meest voorkomende begrippen gedefinieerd.

Sport is een lichamelijke bezigheid ter ontspanning of als beroep met spel- en wedstrijdelement waarbij conditie en vaardigheid vereist zijn en/of worden bevorderd.

Breedtesport is sport door grote groepen beoefend vanwege de recreatieve functie ervan.

Top sport is het hoogste amateurniveau in Nederland.

Georganiseerde sport is sportbeoefening door een sporter die is aangesloten bij een vereniging die ingeschreven staat bij de Kamer van Koophandel en aangesloten is bij een bond die lid is van het NOC*NSF.

Ongeorganiseerde sport is sportbeoefening door een sporter die niet is aangesloten bij een vereniging zoals hierboven omschreven.

Sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen in relatie met sport

De toegenomen individualisering in de samenleving is duidelijk zichtbaar geworden. Op het gebied van de sport leidt dit tot de behoefte aan meer ongebonden vormen van sportbeoefening, waarbij men bij voorkeur zelf het tijdstip en de plaats wil bepalen.

De individualisering gaat samen met het ontwikkelen van een eigen leefstijl. Dat betekent dat niet louter en alleen de sportprestatie telt, maar ook het uiterlijk, het plezier en het avontuur.

De groei van de vrije tijd groeit nog steeds (4-daagse werkweek, variabele werktijden, ATV, FPU) waardoor niet meer alleen het weekend als vrije tijd geldt. Maar toch neemt het aantal verplichtingen (arbeid, onderwijs en studie, huishoudelijk werk) toe, met uitzondering van de 12-19 jarigen. Het aantal vrije uren is daarom voor de meeste mensen afgenomen, waardoor mensen hun schaarse vrije tijd zo efficiënt mogelijk willen inrichten. Er ontstaat dus behoefte aan kwaliteit en maatwerk.

De schaarse vrije tijd en de individualisering leiden er tevens toe dat de bereidheid om vrijwilligerswerk te doen voor een club steeds minder wordt.

Het gemiddelde besteedbaar inkomen is de afgelopen tien jaren toegenomen. Daarnaast zijn er ook inwoners die afhankelijk zijn van een uitkering. Een zwakke inkomenspositie van de laagst betaalden, in combinatie met de stijgende prijs van contributies en sportdeelname, zet de doelstelling “sport moet toegankelijk zijn voor iedereen” onder druk. Uit onderzoek is gebleken dat verminderde bestedingsmogelijkheden zich achtereenvolgens uiten in: minder vaak gaan sporten, bezuinigen op bijkomende kosten (sportkleding, bezoek aan kantine), beëindiging van het lidmaatschap van de sportvereniging en tenslotte het stoppen met sporten.

De economische betekenis van de sport neemt toe. Sport biedt steeds meer werkgelegenheid en levert een steeds grotere bijdrage aan de totale nationale bestedingen.

De functies en waarden van de sport

Politiek en maatschappelijke organisaties geven steeds meer gewicht aan de functies en de waarden van de sport. Vooral in de vakliteratuur wordt dit uitgebreid gepubliceerd. Vandaar

in deze gegevensbijlage geen lang betoog hierover, maar een opsomming van de meest noemenswaardige functies en waarden van de sport:

- Sport is leuk en gezond en levert een belangrijke bijdrage aan fysieke, mentale en sociale ontwikkeling van mensen, met name van kinderen en jongeren;
- sport zorgt voor vele ontmoetingen en sociale contacten bij alle leeftijdsgroepen en is daarom van grote waarde voor de leefbaarheid van onze zes kernen;
- sport kan als preventief middel worden ingezet bij jeugdbeleid en bij gezondheidszorg;
- sport en sportprojecten kunnen integratie bevorderen van doelgroepen;
- sport is toegankelijk voor alle bevolkingsgroepen;
- sport als vrijetijdsbeleving biedt plezier en ontspanning;
- sport biedt vele vrijwilligers de gelegenheid vaardigheden te verwerven op bestuurlijk, administratief, organisatorisch en sporttechnisch vlak, waarmee ze een bijdrage leveren aan de sociale infrastructuur van de gemeente.

Al deze functies maken sport tot een van de belangrijkste maatschappelijke fenomenen!

Algemene landelijke ontwikkelingen en trends in de sport

- sport wordt vrijblijvender, grootschaliger en commerciëler;
- de individuele sportbeoefening groeit zoals bij de nieuwe takken van sport, bijv. skaten en skeeleren, klimmen, mountainbike, fitness-varianten;
- zowel sporters als vrijwilligers “zappen” steeds meer van club naar club;
- deelname aan binnensport neemt toe ten koste van de buitensport;
- het verenigingsleven en vrijwilligerswerk staan onder druk;
- er is een toenemende vraag van ouderen naar sport- en bewegingsprogramma's;
- de sportdeelname van de leeftijdsgroep 14-20 jarigen bij sportverenigingen daalt in algemene zin;
- sport wordt steeds meer geprofessionaliseerd;
- de sportaccommodaties staan steeds meer onder druk op gebied van exploitatie, beheer, bezetting en onderhoud;
- de sportwereld wordt geconfronteerd met toenemende regelgeving en toenemende financiële en organisatorische verantwoordelijkheden;
- de roep om de topsport een duidelijke positie te geven in de sportwereld klinkt steeds meer door;
- sport wordt steeds meer beschouwd als bindmiddel in de maatschappij;
- de grens tussen sport en recreatie vervaagt, waardoor sport steeds meer moet concurreren met andere manieren van vrijetijdsbesteding en mensen andere eisen stellen aan sport.

Vanwege al deze ontwikkelingen is het voor de sportverenigingen essentieel een eigen beleid en visie te hebben en om de binding met hun leden en woonomgeving in stand te houden of te verbeteren. Sommige grotere sportverenigingen uit Helden hebben in de laatste twee jaar reeds een eigen beleidsplan ontwikkeld, al dan niet met hulp van het Huis voor de Sport Limburg, NKS of de betreffende sportbond.

Sport en recreatie

De grens tussen sport en recreatie vervaagt. De meeste mensen beschikken over steeds minder vrije tijd terwijl de tijdstippen waarop men kan sporten en bewegen steeds diverser worden o.a. vanwege variabele werktijden en ADV. Meer mensen zoeken hierdoor in hun beschikbare vrije tijd ongebonden vormen op van sport en bewegen, waardoor het

recreatieve aspect van sport en bewegen toeneemt. Eendaagse arrangementen met een combinatie van sport, natuur en vertier zijn daar een voorbeeld van en winnen terrein op de vrijetijds markt. Het is daarom van belang dat voorzieningen en accommodaties voor sport en bewegen inspelen op deze ontwikkeling; met andere woorden dat ze goed bereikbaar en toegankelijk zijn en dat ze meervoudig gebruikt kunnen worden voor zowel sport als recreatie. Een samenwerking tussen (commerciële) sportaanbieders, verenigingen en andere organisaties is daarbij van belang. In de sportnota is aandacht voor het meervoudig en recreatief gebruik van sportaccommodaties.

Vrijwilligersproblematiek in de sport

In de landelijke verenigingsmonitor 2003 van het NOC*NSF over de stand van zaken in de sportverenigingen wordt het volgende vermeld over de vrijwilligersproblematiek in de sport:

- 44% van de sportverenigingen kampt met een vrijwilligerstekort;
- De grootste behoefte aan vrijwilligers ligt op het sporttechnisch en bestuurlijk vlak;
- Bijna 60% van alle verenigingen kan op een of meer taakgebieden professionele ondersteuning gebruiken;
- De verenigingen vinden over het algemeen dat de ondersteuning moet plaatsvinden door een verenigingsondersteuner;
- Als een van de grootste zorgen wordt door 72% van de verenigingen de kaderproblematiek genoemd.

Deze punten zijn grotendeels ook van toepassing op de Heldense sportwereld. Dit blijkt uit praktijkervaringen en uit overleg met de sportverenigingen.

Landelijke kaders voor de sport

Het ministerie van VWS heeft een algemene regie- en monitoringsfunctie. Het rijksbeleid is gericht op signaleren en analyseren van ontwikkelingen in de samenleving, stimuleren van nieuw beleid, initiëren van nieuwe voorzieningen en activiteiten, het verbeteren en instandhouden van de sportinfrastructuur (sportaanbod en sportondersteuning), stimuleren van top- en breedtesport via diverse impulsen en het faciliteren van innovatieve projecten met een landelijke betekenis. Landelijk zijn afspraken gemaakt dat de provincies samen met de landelijke overheid en de gemeenten een inspanning leveren om de sociaal-maatschappelijke betekenis van de sport een extra impuls te geven (BANS-akkoord).

De belangrijkste kaders zijn:

- Nota "Sport, bewegen en gezondheid" van Ministerie van VWS (2001)
- Regeling Breedtesportimpuls (2001-2006)

Provinciale kaders voor de sport

De ondersteuning vanuit de provincie richt zich met name op die terreinen waar behoefte is aan provinciale/regionale afstemming en samenwerking óf waar vanuit provinciaal beleid specifieke aandacht is gewenst.

De provincie ondersteunt en faciliteert enerzijds de lokale beleidspartners (waaronder de gemeenten) en anderzijds de provinciale/regionale sportorganisaties bij de sportontwikkeling. Daarnaast hebben de provincies een monitoringsfunctie en zetten zij zich ook in voor innovatie in en via de sport.

De belangrijkste kaders zijn:

- Nota "Kansen voor sport en bewegen in Limburg" (2001)
- Provinciaal coalitieakkoord 2003-2007 en thema "Jong zijn in Limburg"

Kaders voor de sport gemeente Helden

De gemeenten zijn de eerstelijns-partners, omdat zij verantwoordelijk zijn voor het uitvoerende werk op het lokale niveau zoals het instandhouden en het verbeteren van de lokale infrastructuur. Hieronder wordt verstaan de beschikbaarheid en toegankelijkheid van sport- en recreatievoorzieningen voor alle inwoners en de lokale sportondersteuning. Daarnaast hebben de gemeente een belangrijke rol bij de operationalisering van de maatschappelijke betekenis van de sport. Genoemd kunnen worden sportstimuleringsprojecten en “brede school” projecten.

De belangrijkste kaders zijn:

- Ontwikkelingsvisie 2000
- Kadernota leefbaarheid 2004-2006
- Coalitieprogramma 2002-2006
- Actuele nota's, kaders en beleidsvoornemens op het gebied van onderwijs, welzijn, recreatie en ruimtelijke ordening
- Startnotitie sportnota
- Programmabegroting

Bestuurlijke ontwikkelingen algemeen en lokaal

De regietaak van de overheid zal de komende jaren steeds actiever worden ingevuld. De gemeente wordt daarbij een lokale regisseur die in overleg met partners beleid ontwikkelt, waarvan de uitvoering zoveel mogelijk wordt opgedragen aan de uitvoerende instellingen en instanties. Verder is sprake van een “terugtrekkende overheid” die zich concentreert op de behartiging van kerntaken. De taken die niet als kerntaak worden beoordeeld, worden afgestoten of overgelaten aan het particulier initiatief.

De Ontwikkelingsvisie en de kadernota leefbaarheid van onze gemeente spelen in op deze bestuurlijke ontwikkelingen.

Voor de sport betekent dit onder andere dat gemeenten actief willen sturen op maatschappelijke doelen die de gemeenten met behulp van sport willen realiseren. Vele gemeenten kiezen er voor om vanuit die invalshoek de uitvoerende taken op het gebied van beheer en onderhoud van sportaccommodaties af te stoten.

Op lokaal niveau moet de gemeente Helden bij de uitvoering van het verdere sportbeleid rekening houden met bestuurlijke ontwikkelingen in de subregio. Verder is afstemming en samenwerking in de (sub)regio gewenst als het gaat om het creëren van bovenlokale sport- en recreatievoorzieningen en -activiteiten.

Relatie sport met demografische ontwikkelingen in Helden

De vraag naar sportvoorzieningen wordt mede bepaald door de omvang en de samenstelling van de Heldense bevolking. De volgende tabel laat zien hoe de omvang en de samenstelling van de Heldense bevolking er de komende jaren uitzien. In de tabel is een leeftijdsopbouw gehanteerd die herkenbaar is voor de sportwereld (o.a. pupillen, junioren basisschool, junioren voortgezet onderwijs, jongere senioren, oudere senioren, 55-plussers en ouderen). De toenemende vergrijzing van de lokale bevolking is een essentiële ontwikkeling waarmee terdege rekening gehouden moet worden bij het verdere gemeentelijk beleid.

Prognose bevolkingsopbouw Helden in percentages

(Bron: Etil Maastricht, juni 2004)

	2005	2010	2015	2020	2025	2030	2035
0-4 jaar	5,8	4,6	3,8	4,1	4,4	4,5	4,2
5-8 jaar	5,2	4,7	3,6	3,3	3,5	3,8	3,8
9-12 jaar	5,8	5,4	4,6	3,6	3,5	3,8	4,0
13-18 jaar	8,2	8,6	7,8	7,1	5,6	5,3	5,8
19-35 jaar	17,6	15,6	16,7	17,0	16,7	15,2	13,6
36-55 jaar	32,6	31,4	28,8	24,5	20,9	19,6	21,3
56-65 jaar	12,3	14,3	15,7	17,3	17,9	16,7	13,0
66-80 jaar	10,0	12,2	14,8	17,7	21,1	23,0	24,4
81 jaar en ouder	2,5	3,2	4,2	5,4	6,4	8,1	9,9
Totaal percentage	100	100	100	100	100	100	100
Aantal inwoners	19.580	19.571	19.286	18.895	18.455	17.920	17.225

Samenvattend in drie leeftijdsgroepen:

	2005	2010	2015	2020	2025	2030	2035
0-14 jaar	19,6	17,2	14,9	13,3	13,3	14,0	14,3
15-64 jaar	66,8	66,5	64,7	62,2	58,1	52,9	49,1
65 jaar en ouder	13,6	16,4	20,4	24,5	28,6	33,1	36,6
Totaal percentage	100	100	100	100	100	100	100

Het spelersveld voor de sport in Helden

Bij de sport in Helden zijn vele organisaties, instellingen en personen betrokken op lokaal, provinciaal en op landelijk niveau. Onderscheiden kunnen worden:

- De (potentiële) sporters.
- De sportaanbieders die sport of sportmogelijkheden aanbieden. Dit zijn sportverenigingen, sportscholen, fitnesscentra, sociaal-culturele verenigingen, zorg- en welzijnsinstellingen en exploitanten van sportaccommodaties.
- De overkoepelende sportinstanties zoals comité Sportgala, Stichting Sporthallen Helden, Stichting THYAS en sportstimuleringsproject De Sportexpresse.
- De sportondersteuners die direct of indirect ondersteuning bieden aan de sportaanbieders en/of aan de lokale en provinciale sportondersteuners. De belangrijkste zijn:
 - lokaal: Sportraad Helden, Vorkmeer (o.a. vrijwilligerscentrale, kadercursussen) en de gemeente;
 - provinciaal: Huis voor de Sport Limburg, de provinciale en gewestelijke afdelingen van de sportbonden, commerciële bureau's;
 - landelijk: de sportbonden verenigd in NOC*NSF, de sportkoepels (zoals LC: Landelijk Contactraad Sport), Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen (NISB) en de Interprovinciale Organisatie Sport (IOS).
- De beleids- en regiepartners die zich inzetten om sportbeoefening mogelijk te maken, voorzieningen te ontwikkelen en in stand te houden, sportdeelname te stimuleren en de functie van de sport verder te ontwikkelen.
De belangrijkste regiepartners zijn NOC*NSF en de overheden (Ministerie van VWS, de provincies/IPO en de gemeenten, VNG en LC).
- Tot slot diverse andere actoren op het gebied van beleidsontwikkeling, sportondersteuning en sportaanbod op lokaal, regionaal en provinciaal niveau vanuit hun hoedanigheid als belanghebbende of als deskundige. Dit zijn onder andere de sportorganisaties, zorg- en welzijnsinstellingen, het onderwijs en het bedrijfsleven.

Communicatie met spelersveld in Helden

Voor wat betreft de communicatie met de gemeente zijn er allereerst meerdere aanspreekpunten voor de sportverenigingen. Betreft het een beleidsvraag, dan is dit de medewerker sportzaken. Betreft het een gerichte onderhoudsvraag met betrekking tot de velden en de bijbehorende voorzieningen, dan is dit een medewerker van de buitendienst. Betreft het tot slot een gerichte onderhoudsvraag gericht op de kleedaccommodatie, dan is dit een medewerker van de afdeling Beheer Openbare Ruimte.

Verder vindt jaarlijks een onderhoudsoverleg plaats tussen de gemeente en bestuurders en vrijwilligers van de groensport- en tennisverenigingen die verantwoordelijk zijn voor het onderhoud van hun accommodatie. Dit overleg voorziet in een behoefte en willen we in de toekomst vervolgen.

Incidenteel wordt een nieuwsbrief verstrekt aan de verenigingen als er zich situaties voordoen waarbij verenigingen extra geïnformeerd moeten worden (bijv. bij problemen met de grasmat).

Op verzoek vindt een overleg plaats tussen de gemeente en een sportvereniging als er verenigingsgebonden zaken aan de orde zijn zoals verbouwingen, renovaties of accommodatieknelpunten. Bij beleidsbepalende ontwikkelingen worden de besturen van de sportverenigingen door de gemeente uitgenodigd voor een overleg of informatiebijeenkomst, zoals bij de voorbereidingen van deze sportnota is gebeurd.

De sportvoorzieningen in Helden

De gemeente Helden heeft vele mogelijkheden en voorzieningen voor sportbeoefening. Hieronder een beknopte opsomming.

65 sportverenigingen voor binnen- en buitensport	In ieder van de zes kernen zijn minimaal een voetbalvereniging en twee á drie zaalsportverenigingen actief. De overige verenigingen zijn verspreid aanwezig over de kernen. De 65 verenigingen bieden in totaal 31 verschillende sporten aan.
3 overkoepelende sportorganisaties	Sportraad Helden, comitee Sportgala Helden, Stichting Sporthallen Helden
11 scholen voor (speciaal) basisonderwijs en 1 brede scholengemeenschap voor voortgezet onderwijs	De leerlingen van de scholen krijgen binnen schooltijd lessen in sport en spel en kunnen via hun school deelnemen aan buitenschoolse sportactiviteiten (bijv. sportexpresse, schooltoernooien)
40 sportaccommodaties voor binnen- en buitensport (<i>gemeentelijk, particulier en commercieel</i>)	In ieder van de zes kernen zijn minimaal een gymzaal en een groensportaccommodatie aanwezig. De overige accommodaties zijn met name geconcentreerd in de kernen Panningen en Helden-Dorp.
20 trapveldjes en 61 speelveldjes in de kernen en wijken	In de kleine kernen zijn minimaal een á twee trap- of speelvelden voor de jeugd. In de kernen Panningen en Helden zijn dit er beduidend meer.
Sport- en bewegingsprojecten	Sportstimuleringsproject "de Sportexpresse" voor jeugd en jongeren, "Meer Bewegen voor Ouderen" (MBvO), "Beweeg Bewust" voor 55-plussers
Diverse sportevenementen	Georganiseerd door verenigingen of horeca zoals open sporttoernooien, fiets- en wandeltochten, zeskampen, wandelvierdaagse.
De Heldense sociaal-culturele verenigingen	Vele niet-sportverenigingen bieden hun leden met regelmaat sport- en spelactiviteiten aan zoals de jeugd-, buurt-, vrouwen- en ouderenverenigingen.
Openbare voorzieningen zoals 9 wandelroutes, 1 ruiterroute, fietsroutenetwerk en jeu-de-bouille banen	Met mogelijkheden voor fietsen, wandelen, trimmen en paardrijden. Deze voorzieningen zijn met name bedoeld als recreatieve voorzieningen.

Deze sportinfrastructuur kan voor een gemeente van bijna 20.000 inwoners als zeer uitgebreid worden aangemerkt, aldus het Landelijk Contactorgaan Sport. Het heeft te maken met de geografische situatie van de gemeente, in die zin dat er sprake is van zes kernen die allen een binnen- en buitensportaccommodatie als basisvoorziening hebben. In het PBW-rapport “Leefbaarheid kernen gemeente Helden” van het jaar 2000 beoordeelt 85% van de inwoners van Helden het aantal groensportaccommodaties in hun kern als voldoende en 6% als onvoldoende. Het aantal binnensportaccommodaties wordt door 69% van de inwoners als voldoende beschouwd en door 15% als onvoldoende.

Aanbod buitensportaccommodaties in Helden

<i>Soort accommodatie</i>	<i>Aantal</i>	<i>Eigenaar</i>
Voetbal (18 speelvelden/8 trainingsvelden)	7	Gemeente
Atletiek- skeeler- en outdoor	1	Gemeente
Hockey met kunstgrasveld	1	Gemeente
Tennis (14 tennisbanen)	3	Gemeente
Duivensport	1	Gemeente
Hengelsport	1	Gemeente
Schuttersterrein	4	Particulier
Totaal	18	

Onderhoud gemeentelijke buitensportaccommodaties

In de gemeente Helden is het onderhoud van de gemeentelijke kleedaccommodaties op basis van bijzondere huurvoorwaarden voor een groot gedeelte neergelegd bij de sportverenigingen. De verenigingen zijn verder volledig verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van kantines, bergruimten, entreehokken en dug-outs. Het cultuurtechnisch onderhoud van de sportvelden en gravel-tennisbanen geschiedt voor een groot deel door de gemeente en voor een klein deel door de verenigingen. Deze taakverdeling is ook vastgelegd in de bijzondere huurvoorwaarden. De gemeente is verantwoordelijk voor het vaktechnische en machinale onderhoud van velden en gravel-tennisbanen. Het onderhoud van groensportvelden en tennisbanen is tot nu toe voor het grootste gedeelte een gemeentelijke verantwoordelijkheid. Behalve enkele eenvoudige taken zoals het beregenen en belijnen van de velden en banen is het onderhoud tot op heden door de gemeente uitgevoerd.

Bij het onderhoud van de tennisbanen is sprake van een gewijzigde situatie. Zo zijn de gravelbanen in Beringe in 1999 door de gemeente vervangen door onderhoudsarme French-court banen. Daarbij is met LTC BEVO de afspraak gemaakt dat het geringe onderhoud van de banen volledig voor rekening is van de vereniging. Deze opzet wordt ook toegepast bij de plannen rondom nieuw aan te leggen tennisbanen in Panningen voor LTC Helden en TV Panningen-Egchel. Het onderhoud van alle gemeentelijke tennisbanen wordt daarmee in feite geprivatiseerd. Dit geldt ook voor het kunstgras-hockeyveld dat in het verleden in Panningen is aangelegd.

De vervanging van voorzieningen die behoren tot de basisinrichting van een buitensportaccommodatie zoals de doelen, veldafscheidingen en ballenvangers is vastgelegd in de bijzondere huurvoorwaarden. Tevens is er enkele jaren een aparte voorziening “vervanging terreininventaris” ingesteld, zodat de kwaliteit en vervanging van deze materialen in de toekomst gewaarborgd is.

Kwaliteit kleedlokalen en velden

De meeste kleedaccommodaties zijn in de jaren zeventig/tachtig gebouwd en zijn thans ruim dertig jaar oud. Vele lokalen hebben al eens een opknapbeurt gehad. De gemiddelde kwaliteit van de kleedaccommodaties in de gemeente Helden kan als matig tot redelijk worden beschouwd. Dit predikaat wordt met name verklaard door de in de laatste jaren sterk gewijzigde normstellingen voor de kwaliteit. Door wijzigingen van het Bouwbesluit, de strenge eisen in verband met legionella-bestrijding en brandveiligheid en de hogere eisen voor isolatie en klimaatbeheersing, zijn en zullen nog hogere financiële inspanningen worden gevraagd.

De kwaliteit van de velden en veldvoorzieningen is in het algemeen goed te noemen en geeft geen aanleiding tot opmerkingen. Incidentele problemen worden in nauw overleg met de verenigingen besproken en daar waar noodzakelijk aangepakt.

De kwaliteit van de kantines en bergingen is een eigen verantwoordelijkheid van de verenigingen.

Opties privatisering buitensportaccommodaties

Privatisering met eigendomsoverdracht van de kleedaccommodaties en eventueel andere opstallen aan de verenigingen, waarbij de verantwoordelijkheid voor beheer en onderhoud volledig bij de verenigingen komt te liggen. Om met name de continuïteit van de betreffende accommodatie te waarborgen, wordt bij deze optie uitgegaan van eigendomsoverdracht door middel van vestiging van een zakelijk recht.

Het gebouw dient bij overdracht in goede staat van onderhoud te verkeren. In voorkomende gevallen kan de gemeente op basis van een onafhankelijke inspectie zelf zorgdragen voor het uitvoeren van achterstallig onderhoud. Ook is er de mogelijkheid om bij de overdracht van de kleedlokalen eventueel achterstallig onderhoud af te kopen. Verder wordt bij de overdracht van de kleed- en wasruimten het totale onderhoud (dagelijks en groot onderhoud) afgekocht. Voor de berekening van deze afkoopsom is de levenscyclus van het gebouw en een geactualiseerd meerjarenonderhoudsplan maatgevend, waarin ook renovaties zijn meegenomen.

De lasten van de afkoop van het dagelijks onderhoud kunnen worden gedekt door de huidige bijdragen die worden verstrekt aan de verenigingen, dan wel door de daarvoor binnen de begroting aanwezige budgetten. Wanneer de betreffende bedragen zijn ingepast in de begroting, kunnen de investeringsbedragen voor de afkoop van het groot onderhoud hieruit worden gedekt. Aanvullend budget is er nodig bij het afkopen van achterstallig onderhoud.

De aan het eigendom gekoppelde lasten zoals energielasten, belastingen en verzekeringen zullen na de overdracht voor rekening van de nieuwe eigenaren komen.

Door eigendomsoverdracht krijgen de verenigingen een grote verantwoordelijkheid met betrekking tot de instandhouding van de opstallen. Deze overdracht brengt met zich mee dat de vereniging zich als een goed "huisvader" over de accommodatie dient te gedragen.

Afspraken over bijvoorbeeld prestaties van gemeente en van vereniging, kwaliteit, financiën en evaluatie- en toetsmomenten zullen in de vorm van een overeenkomst moeten worden vastgelegd.

Belangrijke overwegingen bij deze optie zijn:

- gemeente heeft minder invloed op clustering van sportaccommodaties;
- vele kleedaccommodaties verkeren in een matig tot redelijke staat en naderen de technische afschrijving; verenigingen zullen deze privatiseringsvorm daarom

in eerste instantie als “bedreigend” kunnen ervaren.

Privatisering zonder eigendomsoverdracht van de kledingaccommodatie en eventueel andere opstallen. De vereniging ontvangt bij deze variant jaarlijks een onderhoudsbudget conform de berekening van een geactualiseerd meerjarenonderhoudsplan van de betreffende accommodatie, waarin ook renovaties zijn meegenomen. Een onafhankelijk onderzoek naar de gesteldheid van de huidige kledingaccommodaties en eventuele andere opstallen is nodig om onder andere het meerjarenonderhoudsplan up-to-date te maken. De vereniging is zelf verantwoordelijk voor de planning en uitvoering van het gehele onderhoud. De gemeente adviseert en controleert jaarlijks via een schouw.

Deze privatiseringsvorm is minder ingrijpend voor de vereniging qua verantwoordelijkheid en organisatie.

Overwegingen privatisering groensportvelden en groensingel

Het gemeentelijk onderhoud van groensportvelden en bijbehorende groensingel vergt een grote mate van specifieke deskundigheid en waakzaamheid. Een goede kwaliteit van een sportveld is een absolute voorwaarde voor de beoefening van de betreffende groensport. Om deze redenen beschouwen vele gemeenten in Nederland dit onderhoud als een gemeentelijke verantwoordelijkheid en zorgtaak.

Door het cultuurtechnisch onderhoud van velden en het groensingel-onderhoud over te dragen aan verenigingen, wordt een grote druk gelegd op de verantwoordelijkheid en organisatie van een vereniging. De deskundigheid binnen de vereniging om dit onderhoud zelf uit te voeren, ontbreekt overigens in de meeste gevallen. Een uitbesteding ervan is daarom vaak de enige optie.

Als tot privatisering van de velden en groensingel wordt overgegaan is een onderlinge samenwerking tussen sportverenigingen aan te bevelen, waarbij onder andere deskundigheid ingekocht moet worden en waarbij mogelijke prijsvoordelen te behalen zijn bij het uitbesteden van het onderhoud.

Aanbod binnensportaccommodaties in Helden

<i>Soort accommodatie</i>	<i>Aantal</i>	<i>Eigenaar</i>
Gymzalen	7	Gemeente
Zwembad	1	Gemeente
Tafeltennis	2	Gemeente
Gymzaal	2	Particulier
Sporthallen	2	Particulier
Zwembad	2	Particulier
Sport/ en fitness/centra	2	Particulier
Manéges	3	Particulier
Handboog	2	Particulier
Snooker	1	Particulier
Beugelen	1	Particulier
Luchtbuksschieten	1	Particulier
Totaal	26	

Toezicht en (schoonmaak)onderhoud gymzalen

Op dit moment is het toezicht en het schoonmaakonderhoud van de gemeentelijke gymzalen die aan een gemeenschapshuis zijn gekoppeld, al uitbesteed aan de stichtingen die het beheer van het gemeenschapshuis in handen hebben. De stichtingen ontvangen jaarlijks een

gelimiteerde vergoeding voor deze werkzaamheden, die door een of meerdere beheerders wordt uitgevoerd. Dit volgens een door de gemeente opgesteld reglement, waarin de vereiste kwaliteit van het schoonmaakonderhoud en toezicht is omschreven. De gemeente controleert dit van tijd tot tijd. Tevens is er een structureel beheerdersoverleg. Dit systeem functioneert naar tevredenheid.

De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van het fysiek onderhoud van de gemeentelijke gymzalen. Hiervoor is een meerjarenonderhoudsplan ontwikkeld.

Kwaliteit binnensportaccommodaties

De fysieke kwaliteit van de gemeentelijke gymzalen kan als goed worden omschreven. Het onderwijs en de overige gebruikers zijn op incidentele zaken na tevreden over de kwaliteit van het totale gebouw, het beheer en het schoonmaakonderhoud. Ook het onderhoud op basis van het gemeentelijk onderhoudsplan verloopt naar tevredenheid.

Opgemerkt moet worden dat de vloeren van de kleedlokalen en wasruimten over 10 á 15 jaar vervangen dienen te worden. Hiervoor zijn geen middelen geraamd binnen de onderhoudsvoorziening. In het financieel meerjarenbeleid wordt hiermee rekening gehouden.

Algemene bevindingen uit ISA-onderzoek binnensportaccommodaties

Hier volgt een opsomming van enkele algemene constatering en uitgangspunten uit het onderzoeksrapport.

1. De deelname aan de binnensport is in Helden beduidend hoger dan het landelijk gemiddelde.
2. De gymzalen zijn overdag matig bezet (overcapaciteit bij onderwijsgebruik) en in de avonden goed bezet.
3. Enkele belangrijke prognoses voor de binnensport zijn:
 - toenemende populariteit van de binnensport op landelijk niveau;
 - geleidelijke afnemende behoefte van lokalen basisscholen bij gebruik binnensportaccommodaties;
 - geleidelijke vermindering van ledenaantallen bij lokale sportverenigingen;
 - geen behoefte op korte en lange termijn van Bouwens van der Boijecollege aan meer uren in de sporthallen;
 - op lokaal niveau een lichte afname van het aantal sporters van 0-9 jaar, een afname van het aantal sporters van 20-39 jaar en een stijging van het aantal sporters van 40 jaar en ouder.
4. Er kunnen in hoofdlijnen drie soorten binnensportaccommodaties worden aangehouden: een gymzaal (huidige afmetingen 12 x 21 x 5,5 meter), een sportzaal (van 13 x 22 x 7 meter tot 22 x 28 x 7 meter) en een sporthal (van 24 x 44 x 7 meter tot 28 x 48 x 7 meter).

Overwegingen privatisering gymzalen

Voordelen van het onderbrengen van het beheer en onderhoud van de gymzalen bij één centrale beheersstichting zijn de te behalen schaalvoordelen, bijvoorbeeld door uitwisseling van personeel, centrale inkoop van goederen en diensten of centralisatie van administratie en boekhouding. Echter, een commerciële exploitant berekent ook een winstmarge en een benodigd management. Dit kan voor de gemeente extra kosten met zich meebrengen! Verder geldt als nadeel dat deze constructie zich niet verhoudt met de essentie van zelfsturing van de kernen.

Voordelen van het onderbrengen van het beheer en het onderhoud bij de stichting gemeenschapshuizen in de kernen, is dat de kern een eigen verantwoordelijkheid krijgt voor de gehele exploitatie en bezetting van de gymzaal. Dit komt tegemoet aan de uitgangspunten van de Ontwikkelingsvisie 2000 en van de kadernota leefbaarheid. Het kan in de particuliere sector tevens extra werkgelegenheid opleveren. Tevens biedt het voordelen voor het meervoudig en multifunctioneel gebruik van de totale gemeenschapsaccommodatie. Ook in exploitatietechnische zin kan het voordelen bieden voor de betreffende stichtingen. De zogenaamde “Vorkmeer-constructie” is hierbij een mogelijkheid; bij deze constructie ontvangen de stichtingen op basis van een onderhoudsplan voor de langere termijn jaarlijks een bedrag voor het totale onderhoud van de gymzaal.

De sportdeelname in Helden

De sportverenigingen in Helden telden in 2003 circa 2.600 jeugdleden (5 tot 18 jaar). Daarmee is 70% van de 5 tot 18 jarigen in de gemeente Helden lid van tenminste één sportvereniging. Uit een recent gehouden sportexpresse-enquete onder de leerlingen van groep 6, 7 en 8 van de Heldense basisscholen blijkt dat 85% is aangesloten bij minimaal één sportvereniging. Landelijk ligt de sportdeelname van de 5 tot 18 jarigen bij tenminste één sportvereniging op 65%.

Het aantal seniorenleden van de Heldense sportverenigingen is niet bekend. Ook zijn er geen kerncijfers over de algemene sportbeoefening van de Heldense inwoners.

Verloop project “De Sportexpresse”

De Sportexpresse heeft zijn waarde inmiddels bewezen. Het is een waardevol project waarbij het onderwijs, de sportaanbieders en de gemeente Helden nauw en duurzaam samenwerken. Het verloopt naar volle tevredenheid. Met de uitvoering van de Sportexpresse geeft Helden uitvoering aan een gericht sportstimuleringsbeleid ten aanzien van de jeugd, waarbij sportkennismaking de projectpijler is.

Nadat het zesjarig project zich bij de start in 2001 en bij aanvang van de rijksfinanciering zich hoofdzakelijk heeft gericht op het basisonderwijs, is er thans een veel belovende uitbouw naar het voortgezet onderwijs, door onder andere de invoering van de sportcard. Hiermee wordt ingespeeld op de landelijke tendens dat veel 14-18 jarigen afhaken bij de sportvereniging. Maar ook wordt in navolging van de basisscholen het aspect van sportkennismaking steeds meer ingebouwd in het bewegingsonderwijs bij het Bouwens van der Boijecollege (verder BBC te noemen). Op deze wijze ontstaat er voor de leerlingen van basisschool tot voortgezet onderwijs een geïntegreerd en samenhangend aanbod van sportkennismaking, opdat kinderen en jongeren een bewuste keuze kunnen maken voor de sport die ze willen beoefenen. Daar hebben de sportverenigingen uiteindelijk ook baat bij, omdat een bewuste keuze voor sportbeoefening meestal leidt tot gemotiveerde leden die minder snel afhaken bij een sportclub.

Het huidige bewegings- en zwemonderwijs in Helden

De gemeente heeft in het verleden het bewegingsonderwijs op basisscholen een impuls gegeven door het aanstellen van een vakleerkracht lichamelijke oefening. Deze impuls heeft ertoe geleid dat dit bewegingsonderwijs kwalitatief beter werd ingevuld door onder andere het verzorgen van gymlessen door de vakleerkracht, de professionele begeleiding van

leerkrachten bij gymlessen en het aanbieden van een compleet leerprogramma bewegingsonderwijs aan de basisscholen.

De gemeente is nu niet meer beleidsmatig of inhoudelijk betrokken bij dit vakonderwijs. De vakleerkracht is inmiddels in dienst bij de stichting Prisma en is gedeeltelijk ingezet bij het vermelde sportstimuleringsproject de Sportexpresse, waarmee een verdere kwaliteitsimpuls wordt gegeven aan het bewegingsonderwijs door de inbouw van de elementen sport en spel op het niveau van sportkennismaking en sportstimulering. Hiermee geeft stichting Prisma invulling aan haar beleid om de school meer in de maatschappij te positioneren.

De specifieke inzet van een vakleerkracht bij gymlessen en bij ondersteuning van leerkrachten is hierdoor verminderd. Dit is een logische stap, gezien de structurele winst die is behaald met de impuls. Binnen de formatie van stichting Prisma worden nu onder andere speciale individuele lessen (remedial teaching) gegeven aan leerlingen met een motorische achterstand of met specifieke motorische problemen.

Het bewegingsonderwijs van het BBC sluit zich geleidelijk aan bij de Sportexpresse. Dit gebeurt gefaseerd. Ook bij het BBC is er remedial teaching voor leerlingen met een motorische achterstand of met motorische problemen. Evenals bij de Sportexpresse bekijkt het BBC de mogelijkheden voor samenwerking met Stichting Prisma op dit terrein.

De gemeentelijke bekostiging van het schoolzwemmen is enkele jaren geleden beëindigd. Argument hiervoor was dat ouders zelf verantwoordelijk zijn voor de zwemvaardigheid van hun kinderen. Wel is er nog een “vangnet-constructie” voor specifieke situaties die in aanmerking komen voor gemeentelijke bekostiging. Er zijn thans geen redenen om het beleid ten aanzien van schoolzwemmen te heroverwegen.

Aanbod sport en bewegen voor ouderen in Helden

Bestaande MBvO (Meer Bewegen voor Ouderen) activiteiten:

- gymnastiek
- volksdansen
- stijldansen
- country-line dance
- sport & spel
- yoga

Op particulier niveau is er:

- sportief wandelen
- fitness 55+
- zwemmen

Huidige sportsubsidiëring in Helden

De sportsubsidiëring in de gemeente Helden is als volgt:

Directe subsidies zoals opgenomen in het welzijnsprogramma en jaarbegroting;

- subsidie van € 14 afgerond per jeugdlid; totaalbudget afgerond € 44.500 op jaarbasis.
- subsidie voor sporttechnische kadervorming: jaarlijks budget € 6.800 afgerond.
- waarderingssubsidie voor Sportraad Helden (€ 230) en Sportgala Helden (€ 2.300)
- exploitatiesubsidie voor Stichting Sporthallen Helden; maximaal € 50.000 afgerond.
- bijdrage in huur voor binnensport- en zwemverenigingen op basis van vaste regeling; maximaal budget € 22.700.

Indirecte subsidies:

- gereduceerde tarieven voor gebruik van binnen- en buitensportaccommodaties waarbij niet alle kosten worden doorberekend in de huur;

Eenmalige subsidies:

- investeringssubsidies voor verbouwing, renovatie of nieuwbouw van accommodaties;
- bijdrage voor sportevenementen en -toernooien op provinciaal of landelijk niveau;
- bijdrage voor sportstimuleringsactiviteiten of –dagen.

Projectsubsidies:

- subsidies voor langdurige sportstimuleringsprojecten (o.a. Sportexpresse, ouderensport)
- De onderhoudsbijdragen in het kader van de bijzondere huurvoorwaarden bij de gemeentelijke buiten- en tennissportaccommodaties, kunnen niet worden aangemerkt als een vorm van subsidiëring. Verenigingen nemen immers tegen betaling onderhoudstaken over van de gemeente.

Uitgangspunten toekomstige subsidiëring

In de kadernota leefbaarheid is ten aanzien van toekomstige subsidies het volgende bepaald:

- de huidige subsidiemethodiek blijft in de periode 2004-2006 op hoofdlijnen gehandhaafd;
- na 2006 wordt kritischer gekeken worden naar de maatschappelijke effecten die een vereniging teweeg brengt en naar de bijdrage die een vereniging levert aan de leefbaarheid van een gemeenschap;
- op basis van de kadernota leefbaarheid wordt in 2005/2006 een nieuwe subsidieverordening voorbereid;
- omdat het welzijnsprogramma thematisch is ingericht, is er geen uniformiteit in de doelstellingen en resultaten die als tegenprestatie verwacht worden van de subsidiëring aan verenigingen;
- na 2006 wordt bekeken of de subsidieverstrekking eenvoudiger en transparanter kan plaatsvinden;
- er wordt bij de toekomstige subsidiëring gekeken naar de inspanningen die verenigingen doen om de participatie van jeugd te bevorderen.

Tarieven buitensport

Ten aanzien van de verhuur van de gemeentelijke buitensportaccommodaties hanteren we de volgende tarieven voor sportverenigingen en andere gebruikers:

- tarief voor gebruik van een groensport-speelveld (inclusief gebruik van trainingsveld en kleedaccommodatie). Tarief is € 896 per speelveld in 2004.
- tarief voor gebruik van een tennisbaan (inclusief gebruik van kleedaccommodatie). Tarief is € 2.126 per tennisbaan in 2004.
- aparte huur voor THYAS-complex vanwege specifieke belastingtechnische redenen. Jaarlijkse huur bedraagt € 24.000

N.B. : Geen verhuur van hockeyvelden op basis van in verleden gemaakte afspraken met betrekking tot de aanleg van een kunstgras-hockeyveld.

Tarieven binnensport

In opdracht van de gemeenteraad zijn de tarieven voor de huur van gemeentelijke gymzalen aan sportverenigingen of andere gebruikers in 2003 met een fasering en als volgt vastgesteld voor het seizoen 2004-2005:

- € 4,50 per uur voor junioren (wordt € 6,00 in 2005-2006)
- € 9,00 per uur voor senioren (wordt € 12,00 in 2005-2006)
- € 21,00 per uur commercieel (ongewijzigd in 2005-2006)

Ter vergelijking: vast tarief particuliere sporthal is € 28,10 voor een hele sporthal en een vast tarief van € 16,75 voor 1/3 hal hetgeen vergelijkbaar is met de afmetingen van een gymzaal. Hier dus geen differentiatie in tarief.

De tarieven voor onderwijs laten we hier buiten beschouwing, omdat deze zijn gerelateerd aan vaste rijksnormen en niet te beïnvloeden zijn.

SWOT-analyse sport in Helden

Op 26 juni 2003 heeft een discussieavond plaatsgevonden met de Heldense sportwereld over het sportbeleid nu en in de toekomst. Tevens heeft het Huis voor de Sport op deze avond een uiteenzetting gegeven over de maatschappelijke trends in de sport. Een samenvatting van dit alles is verwerkt in een SWOT-analyse van de sterke en zwakke punten en van de kansen en bedreigingen ten aanzien van de sport in de gemeente Helden. Deze worden hieronder schematisch weergegeven. Op basis van deze SWOT-analyse kunnen onder andere de uitdagingen voor het toekomstig sportbeleid worden geformuleerd.

Sterkten	Zwakten
<ul style="list-style-type: none"> • Inwoners van Helden zijn nauw verbonden met de sport • Veel sportaanbieders met ruim aanbod in Helden • Sociale, bindende rol van sportverenigingen in de kernen • Naast verenigingsaanbod ook andere georganiseerde sportactiviteiten in de kernen • Grote verscheidenheid aan sportaccommodaties in de gemeente Helden • Iedere kern heeft basisvoorzieningen voor de sport (gymzaal, groensportvelden, trap- en speelvelden) • Samenwerking onderwijs, sportverenigingen en gemeente bij sportstimuleringsproject de Sportexpresse 	<ul style="list-style-type: none"> • Veel kleine sportverenigingen in Helden • Groeiend vrijwilligerstekort bij sportverenigingen, vooral bij zwaardere functies • Kaderproblemen bij sportverenigingen • Geringe onderlinge samenwerking tussen sportverenigingen • Binnensportaccommodaties op populaire tijden zijn vol, waardoor jeugd o.a. op ongunstige tijdstippen • Huurprijzen sport (incl. zwemmen) verschillen • Gemeentelijke buitensportaccommodaties verkeren in verouderde staat • Onvoldoende parkeervoorzieningen bij sommige sportaccommodaties • Aantal kleedlokalen voetbal gering en te klein qua afmetingen • Toenemende regel- en wetgeving legt druk op kaderleden en vrijwilligers (o.a. veiligheidseisen, Arbo) en beperkt activiteiten en evenementen • Subsidiebeleid wordt als onduidelijk aangemerkt door verenigingen • Gemeentelijke informatieverstrekking aan en aanspreekpunt voor clubs wordt als niet voldoende aangemerkt door verenigingen • Verenigingsaanbod voor doelgroepen zoals gehandicapten en ouderen nauwelijks/niet mogelijk

Kansen	Bedreigingen
<ul style="list-style-type: none"> • Jongeren en ouderen gaan meer sporten uit gezondheidsperspectief • Samenwerking en krachtenbundeling sportverenigingen • Clustering sportaccommodaties • Multifunctioneel gebruik van sportaccommodaties • Privatisering (bottom-up) • Vergrijzing: grote toename aantal 50-plussers • Stijgende populariteit individueel en ongebonden sportbeoefening • Meer aandacht vanuit andere beleidsvelden voor sport • Groeiende (rijks)overheids-aandacht voor sport (sport als bindmiddel in de maatschappij) • Uitstraling sportminded Helden (o.a. Limburgse sportgemeente 2003) • Jeugdparticipatie als voorbereiding op kaderfunctie • Ontwikkelingen kunstgras • Grensvervaging sport en recreatie 	<ul style="list-style-type: none"> • Jongeren in de leeftijd 12-20 jaar haken steeds meer af als verenigingssporter • Vergrijzing en terugloop lokale bevolking • Dalende populariteit teamsporten • Vrijwilligerstekort • Kaderproblematiek • Stijgende populariteit individueel en ongebonden sportbeoefening • Sport wordt vrijblijvender en commerciëler • Schaalvergroting in de sport • Privatisering (top-down) • Verenigingssporter stelt hogere eisen aan de club • Toenemende regel- en wetgeving bij sportaccommodaties • Aansprakelijkheidsaspect ten aanzien van bestuurders en vrijwilligers

Sportgala Helden

Tijdens het jaarlijks sportgala Helden worden alle Heldense topsporters en talenten in de schijnwerpers geplaatst ter waardering van hun prestaties. Er hebben al zes edities plaatsgevonden van het sportgala, nadat de gemeente het initiatief heeft genomen om dit sportgala te houden. Een comité bestaande uit diverse inwoners van Helden, organiseert het sportgala en ontvangt hiervoor een jaarlijkse bijdrage van de gemeente. Ten behoeve van de kwaliteit en het aanzien van het sportgala, dient het comité ieder jaar kritisch te oordelen of de behaalde sportprestaties in een jaar een nieuwe editie van het sportgala rechtvaardigen.

Vrijwilligersproblematiek in de sport

De sportverenigingen met een eigen accommodatie of met een accommodatie die ze huren en gedeeltelijk dienen te onderhouden, moeten in de regel een groter beroep doen op vrijwilligers dan een vereniging die alleen maar heeft te maken met het huren van een accommodatie. Tevens bepaalt het aantal leden in een vereniging in hoge mate het benodigd aantal vrijwilligers, vooral als het gaat om jeugdleden. Het beschikken over voldoende jeugdleid(st)ers die bereid zijn om het gehele seizoen op gezette tijden klaar te staan voor de vereniging, is bijvoorbeeld steeds minder een vanzelfsprekendheid.

Bestuurders van sportverenigingen hebben te maken met een toenemende regel- en wetgeving. Genoemd worden de verplichte Arbo-check, de arbo-regelgeving voor vrijwilligers, verscherpte regels ten aanzien van aansprakelijkheid en belastingvoorschriften indien er iemand in loondienst is. Als sprake is van een eigen of te onderhouden accommodatie, dan zijn voorschriften met betrekking tot gebruiksvergunningen, horeca- en milieuvoorschriften, Arbo en veiligheid ook nog eens aan de orde voor deze bestuurders.

Bestaand aanbod vrijwilligersondersteuning voor sportverenigingen

De sportverenigingen kunnen voor ondersteuning en vragen terecht bij:

- De eigen landelijke sportbond en bij NOC*NSF;

- Nederlandse Katholieke Sportfederatie;
- Gratis landelijk elektronisch sportloket www.sportvraagwijzer.nl van o.a. NOC*NSF en Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen (NISB)
- Huis voor de Sport Limburg;
- Vorkmeer (o.a. infocentrum en vrijwilligerscentrale);
- Gemeente (incidenteel).

Uit de praktijk blijkt dat vele verenigingen onvoldoende de weg zoeken of weten te vinden naar de genoemde instanties. De afstand wordt door de sportverenigingen als te groot ervaren. Desondanks zijn er steeds meer sportverenigingen in Helden die de hulp van hun sportbond of van het Huis voor de Sport Limburg hebben ingeschakeld voor het schrijven van een beleidsplan of voor het doorlichten van hun vereniging. Dit is een goede ontwikkeling.

Gerealiseerde gemeentelijke actiepunten gemeentelijk vrijwilligersbeleid

- de realisatie van een vrijwilligerscentrale met o.a. bemiddeling van vrijwilligersvacatures;
- het afsluiten van een collectieve verzekering voor wettelijke aansprakelijkheid en ongevallen voor vrijwilligers;
- het via Vorkmeer aanbieden van cursussen voor vrijwilligers;
- gehouden vrijwilligersdagen en de jaarlijkse uitreiking van 't Heljes complement ter waardering van het vrijwilligerswerk;
- de instelling van een klankbordgroep lokaal vrijwilligerswerk; is nu de werkgroep "Maatschappelijke participatie"
- gehouden snuffelstages voor leerlingen in basis- en voortgezet onderwijs bij vrijwilligersorganisaties;
- het aanbieden van de methode "meetlat vrijwilligerswerk".

Eind 2004 volgt de afronding en een evaluatie van het project. Als doel wordt gesteld dat na 2004 de extra inzet voor het lokale vrijwilligerswerk voldoende ingebed zijn, zodat de stevige aandacht voor het vrijwilligerswerk gehandhaafd blijft.

Inventarisatie huidige huurtarieven groensportvelden in regio

Gemeente	Huurtarief speelveld	Huurtarief trainingsveld ter grootte van speelveld	Huurtarief oefenhoek, kleiner dan speelveld	Opmerkingen
<i>Someren</i>	€ 3.660	€ 3.660		
<i>Bladel</i>	€ 3.500	€ 3.500		
<i>Geldrop</i>	€ 3.295	€ 3.295		
<i>Horst aan de Maas</i>	€ 3.060	€ 3.060	€ 1.530	Gefaseerde verhoging van tarief: € 4.465 in 2006 € 5.870 in 2007 € 6.440 in 2008 Dekkingspercentage van 40% in 2008
<i>Weert</i>	± € 2.800	± € 2.800		Tarief komt neer op € 9,74 per uur
<i>Veldhoven</i>	± € 2.750	± € 2.750		Tarief wordt de komende 3 jaar met 20% verhoogd. Tarief komt neer op € 9,65 per uur.
<i>Deurne</i>	€ 2.500	€ 2.500		Geprivatiseerd: vereniging betaalt 50% van onderhoudskosten
<i>Roermond</i>	€ 2.060			
<i>Roggel en Neer</i>	€ 2.000 gemiddeld	€ 2.000 gemiddeld		Huurtarief op basis van 50% dekkingspercentage onderhoud
<i>Waalre</i>	€ 2.000	€ 2.000		Tarief wordt binnenkort verhoogd.
<i>Waalwijk</i>	€ 2.000	€ 2.000		
<i>Venlo</i>	€ 1.695	€ 848	€ 424	
<i>Nederweert</i>	€ 1.550	€ 1.550	€ 775 indien geschikt voor 7-tal voetbal	Voorgenomen verdubbeling tarief binnen drie jaar.
<i>Venray</i>	€ 1.400 (in 1999)	€ 1.400		Geen verhuur vanaf 2000: velden en gebouwen geprivatiseerd met eigendomsoverdracht
<i>Beesel</i>	€ 1.300 gemiddeld	€ 1.300		Gemiddeld tarief berekend n.a.v. vaste huurprijs van velden bij twee sportparken
<i>Best</i>	€ 1.000	€ 1.000		
<i>Maasbree</i>	€ 1.000	€ 1.000		Voetbalaccommodatie en -velden in Maasbree vanaf 2004 geheel geprivatiseerd met eigendomsoverdracht.
<i>Sevenum</i>	€ 1.000 in 1996	€ 1.000 in 1996		
<i>Heythuysen</i>	€ 1.050	€ 1.050		
<i>Gemert-Bakel</i>	€ 937	€ 937		
<i>Valkenswaard</i>	€ 900	€ 1.400		
<i>Helden</i>	€ 896			
<i>Asten</i>	€ 770	€ 770		
<i>Kessel</i>	€ 768	€ 768	€ 384	
<i>Meijel</i>	€ 612	€ 612		Voorgenomen tariefverhoging tot € 6.750 per veld binnen drie jaar. Dekkingspercentage van 50% in 2007

Inventarisatie huurtarieven gymzalen in regio

In veel gemeenten wordt maar één vast uurtarief gehanteerd voor georganiseerd gebruik door jeugd en senioren. Slechts in het geval van gebruik door inwoners of groepen die niet in de eigen gemeente wonen of bij commercieel gebruik, wordt door verscheidene gemeenten een hoger tarief gehanteerd.

In onderstaand overzicht treft u een steekproef aan van medio 2003 van de tarieven die door gemeenten in de regio worden gehanteerd.

Om de vergelijking zuiver te houden is steeds het **laagste tarief** vermeld wanneer er van meerdere tarieven sprake was.

Gemeente	Tarief per uur	Opmerking
Helden	€ 4,50 € 9,00 € 21,00	Betreft juniorentarief (wordt € 6,00 in 2005-2006) Betreft seniorentarief (wordt € 12,00 in 2005-2006) Betreft commercieel tarief (ongewijzigd in 2005-2006)
Eindhoven	€ 12,80	Geen onderscheid tussen junioren / senioren
Asten	€ 12,50	Geen onderscheid tussen junioren / senioren
Deurne	€ 12,00	Geen onderscheid tussen junioren / senioren
Valkenswaard	€ 11,70	Geen onderscheid tussen junioren / senioren
Best	€ 10,20	Geen onderscheid tussen junioren / senioren
Roerdalen	€ 10,00	Geen onderscheid tussen junioren / senioren
Kessel	€ 9,15	Geen onderscheid tussen junioren / senioren (1/3 hal)
Roggel en Neer	€ 9,00	Geen onderscheid tussen junioren / senioren
Heythuysen	€ 8,60	Geen onderscheid tussen junioren / senioren
Veldhoven	€ 8,20	Geen onderscheid tussen junioren / senioren
Meijel	€ 7,90	Geen onderscheid tussen junioren / senioren
Haalen	€ 7,35	Geen onderscheid tussen junioren / senioren
Weert	€ 7,00	Geen onderscheid tussen junioren / senioren
Beesel	€ 6,90	M.i.v. 2004 € 11,64 Geen onderscheid tussen junioren / senioren
Cuijk	€ 6,90	=Tijdens kantooruren (daarbuiten € 8,27)
Maasbree	€ 6,45	=oude gymzaal (1/3 sporthal kost € 8,62)
Arcen en Velden	€ 6,10	Geen onderscheid tussen junioren / senioren
Beek	€ 5,35	=verenigingen uit welzijnsplan, anderen betalen € 10,35

Uitgaven en inkomsten programma sport begroting 2004

1. Binnensportaccommodaties (gymzalen en sporthallen):

Totale uitgaven:	€ 525.130
Totale inkomsten:	€ 199.230
	€ 325.900

Subprodukt 5303 01 (Zeven) gemeentelijke gymnastiekaccommodaties

Uitgaven

Onderhoud	12.000
Jaarlijkse storting in voorziening onderhoud	33.000
Energie	33.000
Beheerdersvergoedingen + schoonmaak	43.620
Personeelslasten gemeentelijke beheerders	75.570
Aanschaf inventaris	21.000
Publiekrechtelijke heffingen	8.300
Overige (waterverbruik, telefoon)	3.870
Doorbelasting verzekeringen	8.390
Doorbelasting bouwkundig onderhoud	5.290
Subtotaal	244.040

Interne personeelslasten onderhoudsplanning	6.800
Interne personeelslasten beleid en beheer	11.500
Kapitaallasten	81.360
Doorbelasting algemeen beheer	29.740
Subtotaal	129.400

Uitgaven totaal **373.440**

Inkomsten

Verhuur gymzalen aan verenigingen/groepen (via gefaseerde verhoging wordt dit € 74.000 in 2006)	46.000
Normatieve inkomsten uit verhuur aan onderwijs	153.230
Inkomsten totaal:	199.230

Subprodukt 5302 02 Beleid sport- en spelaccommodaties

Huurbijdrageregeling binnensport (subsidie)	11.350
Exploitatiesubsidie aan Stichting Sporthallen Helden	49.460
Interne personeelslasten beleid	2.300
Kapitaallasten	88.300
Doorbelasting algemeen beheer	280
Uitgaven totaal	151.690

2. Buitensportaccommodaties

Totale uitgaven:	€ 399.840
Totale inkomsten:	€ 107.670
	€ 292.170

5300 01 Groensportaccommodaties

Uitgaven

Onderhoud kleedaccommodaties / vergoedingen	9.330
Jaarlijkse storting in voorziening onderhoud kleedaccomm.	11.050
Overige kosten (schoonmaak, heffingen, pacht)	6.550
Uitbesteed onderhoud groensportvelden	30.000
Onderhoud aan velden (incl. maaien), beplanting en inventaris door buitendienst gemeente (incl. tractiekosten en materialen)	76.560
Jaarlijkse storting in voorziening vervanging terreininvent.	16.620
Doorbelasting verzekeringen	5.530
Doorbelasting bouwkundig onderhoud	2.520
Subtotaal	158.160

Interne personeelslasten beleid en beheer	16.100
Interne personeelslasten onderhoud kleedacc.	410
Kapitaallasten	43.350
Doorbelasting algemeen beheer totaal	16.370
Subtotaal	76.230

Uitgaven totaal **234.390**

Inkomsten

Verhuur velden aan verenigingen	16.130
Inkomsten totaal	16.130

Exploitatie THYAS-complex

Uitgaven

Jaarlijkse storting in onderhoudsvoorziening	24.000
Kapitaallasten	67.300
Uitgaven totaal	91.300

Inkomsten

Verhuur aan Break Out	11.000
Verhuur aan Stichting THYAS	24.000
Normatieve inkomsten verhuur aan onderwijs	26.540
Inkomsten totaal	61.540

5300 02 Tennisaccommodaties

Onderhoud kleedaccommodaties / vergoedingen	2.300
Jaarlijkse storting in voorziening onderhoud kleedacc.	1.830
Overige kosten (stroom, water, heffingen)	4.000
Uitbesteed onderhoud tennisvelden	11.300
Onderhoud tennisvelden door buitendienst gemeente	14.020
Jaarlijkse storting in onderhoudsvoorziening	4.000
Kosten onderhoud/vervanging baaninventaris	1.100
Jaarlijkse storting in voorziening vervanging baaninventaris	1.690
Doorbelasting verzekeringen	1.400
Doorbelasting bouwkundig onderhoud	1.760
Subtotaal	43.400

Interne personeelslasten onderhoudsplanning kleedacc.	1.090
Interne personeelslasten onderhoudsplanning velden	1.020
Doorbelasting algemeen beheer totaal	4.240
Kapitaallasten	24.400
Subtotaal	30.750

Uitgaven totaal **74.150**

Inkomsten

Verhuur tennisbanen aan verenigingen	30.000
Inkomsten totaal	30.000

3. Zwembad

Totale uitgaven: € **539.190**

Totale inkomsten: € **82.150**

€ **457.040**

Uitgaven

Subsidie aan Optisport	146.900
Sociaal statuut	11.580
Bijdrage huurinkomsten	44.000
Reserveringen	52.000
Personeelslasten team zwembad	37.090
Jaarwedden en uitkeringen	21.000
Doorbelasting verzekeringen	9.680
Uitbestede bouwkundige kosten	12.000
Doorbelasting bouwkundig onderhoud	2.740
Subtotaal	336.990

Interne personeelslasten ondersteuning management	2.300
Interne personeelslasten onderhoudsplanning	340
Kapitaallasten	165.840
Doorbelasting algemeen beheer totaal	33.720
Subtotaal	202.200

Uitgaven totaal: **539.190**

Inkomsten

Verhuur zwembad	44.000
Uren team zwembad:	38.150
Inkomsten totaal	82.150

4. Sportbeleid

Totale uitgaven:	€ 184.950
Totale inkomsten :	€ 27.230
	€ 157.720

Uitgaven

Regulier subsidie aan sportverenigingen	51.300
Huurbijdrageregeling zwemclubs	22.700
Uitgaven de Sportexpresse	49.120
Uitbestede onderzoekskosten sportnota	15.000
Contributies o.a. Huis voor de Sport, LC	2.300
Interne personeelslasten beleid, sportnota en sportexpresse	35.120
Doorbelasting algemeen beheer	9.410
Uitgaven totaal	184.950

Inkomsten

Rijksbijdrage Sportexpresse	27.230
Inkomsten totaal	27.230

Resumé bruto uitgaven sport 2004

Binnensportaccommodaties	525.130
Buitensportaccommodaties	399.840
Zwembad	539.190
Sportbeleid	184.590
Totaal	1.648.750

Per inwoner: € 84,20

(aantal inwoners gemeente Helden per 21 juli 2004: 19.584)

Resumé netto uitgaven sport 2004

Binnensportaccommodaties	325.900
Buitensportaccommodaties	292.170
Zwembad	457.040
Sportbeleid	157.720
Totaal	1.232.830

Per inwoner: € 62,95

Dekkingspercentages tarieven verenigingen / gebruikers accommodaties

Berekening

Procentuele verhouding de opbrengsten van tarieven uit verhuur tot de totale exploitatiekosten van accommodatie (*exclusief de kosten van intern personeel voor beleid en onderhoudsplanning, kapitaallasten en doorbelasting algemeen beheer: vanwege voorwaardenscheppende taak van gemeente op gebied van aanbod sportaccommodaties*).

	<u>2004</u>	<u>per 2006</u>
Gemeentelijke gymzalen		
Tarieven verenigingen	18,85 %	30% *
Gebruik onderwijs (normatief)	62,80 %	
Totaal	81,65 %	
Groensportaccommodaties		
Tarieven verenigingen	10,20 %	
THYAS-complex		
Tarieven gebruikers incl. gebruik onderwijs (normatief))	100 %	
Tennissportaccommodaties		
Tarieven tennisverenigingen	69,12 %	
Zwembad		
Verhuur / uren personeel	24,38 %	

* = hoger dekkingspercentage vanwege gefaseerde verhoging tarieven tot en met 2006 conform besluit van de raad